

2. અર્થતંત્રની સ્થિતિ અને તેનાં વલણો જાણવા : અર્થતંત્રને લગતી વિવિધ આર્થિક બાબતોની આંકડાકીય માહિતીને આધારે અર્થતંત્રની સ્થિતિ અને અર્થતંત્રનાં વલણોનો પ્રકાર અને દિશા જાણી શકાય છે. જેમ કે, રાષ્ટ્રીય આવકમાં જુદાં જુદાં ક્ષેત્રો ખેતી, ઉદ્યોગ, સેવાઓનો હિરસો કેટલો છે, અર્થતંત્રમાં નાણાં પુરવઠાનો પ્રવાહ કેવો છે વગેરે. વલણો જાણવા સંબંધિત આર્થિક બાબતની માહિતીના આંકડાઓ ઉપયોગી છે. અર્થતંત્રમાં આર્થિક વ્યવહારો, રોજગારીની સ્થિતિ, ગરીબાઈ વગેરેની જાણકારી આંકડાકીય માહિતી દ્વારા જ મેળવી શકાય છે.

3. તુલનાત્મક અભ્યાસ થઈ શકે છે : જુદી જુદી આર્થિક બાબતોનો તુલનાત્મક અભ્યાસ કરવા માટે આંકડાકીય માહિતીનો ઉપયોગ મહત્વનો છે. સ્થળ, સમય કે ક્ષેત્રની માહિતીની સરખામણી આંકડાઓ દ્વારા થાય છે, જેમ કે, 2001ની તુલનામાં 2015માં ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે દુનિયામાં આપણે ક્યાં છીએ તે જાણવા આંકડાકીય રજૂઆત અગત્યની બને છે.

4. સંક્ષિમ રજૂઆત માટે : વિવિધ આર્થિક બાબતોની માહિતીને સંક્ષિમ રીતે તેમજ સરળ અને ઝડપથી સમજ શકાય તે સ્વરૂપે રજૂ કરવા તેમની આંકડાકીય માહિતી આકૃતિ અને આલેખ દ્વારા દર્શાવવામાં આવે છે. આકૃતિ અને આલેખ દ્વારા રજૂ થતી આંકડાકીય માહિતી અર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધધાંતો, વલણો અને તુલનાત્મક અભ્યાસની સચોટ અને સંક્ષિમ રજૂઆત કરે છે.

3. અર્થશાસ્ત્ર વિષયનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો.

➤ અર્થશાસ્ત્ર આપણા રોજિંદા જીવન સાથે જોડાયેલું છે. માનવીની દરેક પ્રવૃત્તિ આર્થિક લાભ અને ગેરલાભ સાથે સંકળાયેલી છે. તેથી અર્થશાસ્ત્રના અભ્યાસનું મહત્વ વિશેષ છે, જે નીચેની બાબતોથી સ્પષ્ટ થાય છે :

1. વ્યવહારિક મહત્વ : વ્યવહારમાં અર્થશાસ્ત્રનો અભ્યાસ માનવીના જ્ઞાન અને વર્તનને અસર કરે છે. આંતરરાષ્ટ્રીય ઘટનાઓ જેવી કે, કૂડ ઓર્ડિલના ભાવ, મૂડીવાઈ કે સાભ્યવાઈ નીતિ ધરાવતા દેશોનું આર્થિક વલણ વગેરેની જાણકારી હોય, તો તેમની સાથેના આર્થિક વ્યવહારો નક્કી કરી શકાય અને સમજ પણ શકાય. ઐતિહાસિક ઘટનાઓ જેવી કે, ઈસ્ટ ઇંડિયા કંપનીની સ્થાપના, અંગ્રેજોના શાસનને કારણે રાજકીય ઊથલપાથલનું સર્જન જેના કારણે થયેલાં આર્થિક પરિવર્તનો જેવાં કે, ભાવવધારો, ઊંચા કરવેરા, અછત વગેરે અર્થશાસ્ત્રના અભ્યાસથી સમજ શકાય છે.

2. આર્થિક મહત્વ : રોજબરોજની આર્થિક પ્રવૃત્તિઓ જેવી કે, બચત અને મૂડીરોકાણ, આવક અને ખર્ચ વગેરે સાથે સીધી કે આડકતરી રીતે જોડાયેલા દેશના લોકોને પોતપોતાના આર્થિક નિષ્ણયો માટે અર્થશાસ્ત્રનો અભ્યાસ મદદરૂપ થાય છે. સરકારની આર્થિક નીતિઓ સમજવામાં અને રોજબરોજના જીવન પર થતી અસરોને જાણવા અર્થશાસ્ત્રનો અભ્યાસ મદદરૂપ થાય છે. દા. ત., રિઝર્વ બેંકના રેપારેટના ફેરફાર મુજબ આપણે બચત અને રોકાણ અંગે નિષ્ણય કરીએ છીએ.

3. વ્યાવસાયિક મહત્વ : અર્થશાસ્ત્ર મૂળભૂત રીતે આર્થિક નિષ્ણયો કરવામાં મદદરૂપ થતું શાસ્ત્ર છે. તેથી તેનું વ્યાવસાયિક મહત્વ પણ છે. આર્થિક જગતમાં માનવી ગ્રાહક, ઉત્પાદક અને શ્રમિક તરીકે કામ કરે છે. આ ગ્રાણેય સ્વરૂપમાં માનવીને ન્યૂનતમ ખર્ચે અધિકતમ લાભ મેળવવામાં અર્થશાસ્ત્રના સિદ્ધધાંતો મદદ કરે છે. વ્યવસાય સાથે જોડાયેલી બાબતો જેવી કે, આવક અને ખર્ચ, માંગ અને પુરવઠો, વસ્તુ કે સેવાના કિંમતનિર્ધારણ, સાધનો તથા

મુશ્કેલ છે, પરંતુ આ માહિતીને આકૃતિ કે આલેખમાં રજૂ કરવામાં આવે તો તેને સરળતાથી સમજ શકાય છે. એટલું જ નહીં પણ તેના રસપ્રદ તારણો પણ મળી રહે છે.

- આકૃતિ અને આલેખ દ્વારા અટપટી અને લાંબી માહિતીને આકર્ષક રીતે સંક્ષિમતમાં રજૂ કરી શકતી હોવાથી શ્રમ, સમય અને ખર્ચની બચત કરી શકાય છે. આર્થિક અભ્યાસમાં આવતી લાંબી વર્ણનાત્મક માહિતીને સમજ શકાય તે રીતે ટૂંકમાં રજૂ કરવા આલેખ આકૃતિની પદ્ધતિ ખૂબ જ આસરકારક છે.
- આર્થિક સમસ્યાના વિશ્લેષણમાં તેમજ આર્થિક સિદ્ધાંતો સમજવા સંબંધિત આંકડાકીય માહિતીને સંક્ષિમતમાં દર્શાવવા આકૃતિ અને આલેખ વધારે અનુકૂળ છે. આકૃતિ કે આલેખ માહિતીની પ્રથમદર્શીય સમજૂતી આપે છે. તેથી આંકડાકીય માહિતીને સંક્ષિમતમાં રજૂ કરવા માટે આકૃતિ અને આલેખ વધારે અનુકૂળ છે.